

Besøk til flyktinghjem i Khartoum

Det var om ettermiddagen torsdag den 5. februar 2009 at jeg (Andom Hasho, tokulturell underviser i KO programmet) vandret i byen Khartoum for å se på leveforhold blant eritreiske flyktninger i hovedstaden. Siden jeg hadde vært i Sudan selv før jeg kom til Norge, hadde jeg en viss peiling på hvordan de har det. Jeg hadde intervjuet to typer flyktninger. Den ene typen er flyktninger som har bodd i Sudan i mange tiår og som har stiftet familier og har det forholdsvis bedre enn den andre typen som har flyktet fra Eritrea etter 2000, og som har det tøft. Eritreiske flyktninger bor i noen bydeler av hovedstaden. De bor i Jeref, Jabra, Diem og Sahafa. I bydeler slik som Jeref og Diem ser en restauranter med tigrinja navn og med menyer i tigrinja. Disse bydelene reflekterer tigrinja kulturen.

Den familien jeg besøkte er en familie på fire som har bodd i Sudan i mange år. Familien består av et ungt par med to små barn, men det er mer enn fire andre eritreere som også bor sammen med dem. De sier at det kommer stadig flere kjente eller slektninger fra Eritrea for å bo sammen med dem. Barna deres går ikke i barnehage, og de sier det ikke er vanlig å sende barna til barnehage. Moren er hjemme hele tiden mens mannen jobber utenfor hjemmet.

Faren har en liten bil kalt "AMJJAT" som kan transportere 8 passasjerer, og han forsørger sin egen familie og de andre i husholdet med sin inntekt. Hverken mannen eller kvinnen har høyere utdanning. De har bare gått på barne- og ungdomsskole. De bor i ett rom, men leiligheten har en stor veranda. I rommet er det kjøkken, senger, skap og sofa. Leiligheten har strøm, og husholdsutstyr som de har kjøpt. Denne familien er UNHCR registrerte flyktninger som bor lovlig, men får ikke noe som helst støtte fra UNHCR. De leier leiligheten i en gård samme med andre familier.

Mitt andre intervju var med flyktninger som nylig har flyktet fra Eritrea og som er enslige. Jeg traff 8 enslige flyktninger som bor i et rom på 20 kvadratmeter. Dette rommet brukes som soverom og kjøkken. De har en latrine, men ikke dusj. De låner dusj av naboer (se bilder nedenfor). De betaler ca 350.000 SDP (sudanske pund) som er ca \$150 i husleie. Dette tilsvarer en halv månedslønn. Se vedlagte bilder.

I hjemmet til åtte enslige flyktninger

En av flyktningene kom for en uke siden, mens den som har bodd i Sudan lengst har bodd der i ett år. Flyktningene er mellom 20 og 30 år gamle og har alle vært soldater eller i militæret. De er opprinnelig fra høylandet i Eritrea og er fra den etniske gruppen tigrinya. Noen av dem er registrert som flyktninger i UNHCR, men det er noen som ikke har noen dokumenter og som bor i Sudan ulovlig. De sier det finnes et betydelig antall eritreere som bor i Sudan ulovlig. De som har UNHCR-kort må bo i leire som befinner seg i østlige deler av landet. De forteller at leveforholdene i leirene er ekstremt dårlige, og at de som bor der ikke får tilstrekkelig med hjelp. Dette fører til at flyktningene flykter til hovedstaden for å finne jobb og hjelp selv.

Det er en ting som de gjentar mange ganger. De sier at leveforholdene her i Sudan er mye bedre enn det de hadde når de var i hjemlandet. De sier at de i Sudan kan jobbe og er frie og kan gjøre hva de vil. Det er ingen som styrer deg her. En av dem sier at her finnes det ikke fjernkontroll som kontrollerer deg.

Rettigheter og oppfordringer

Både de som har bodd i mange tiår i Sudan og de som har flyktet etter 2000 lever under vanskelige leveforhold. Det er ikke bare at de ikke har rett til å jobbe eller har rettigheter i det sudanske samfunnet. Det er nesten ikke mulig å finne jobb i staten. De fleste av dem må jobbe i private bedrifter, og dette er hvis du er heldig. I private bedrifter jobber de som renholdere og sjåførere. Mange unge menn jobber som sjåførere med lokale kjøretøy (se bildet under).

Et stort antall eritreiske kvinner jobber i kafeteriaer og restauranter som servitører. Lønnen er ikke forskjellig fra gjennomsnittet på ca. 300.000 SDP, uansett om man jobber som servitør eller som renholder. De jobber som vikarer, og er ikke fast ansatt. De jobber under usikre forhold uten arbeidskontrakt. Lønn står ofte ikke i forhold til arbeidstid.

Flyktninger har ikke rett til å gå på statlige skoler, men det finnes skoler hvor flyktingene blir undervist ved hjelp av eritreiske lærere. Disse skolene er private og man må betale for å gå der. Det er ikke mulig å gå videre til universiteter og høyskoler hvis du ikke har sudansk statsborgerskap.

Helsetjenester er veldig dyre. Man må betale mye for å komme inn på sykehus, derfor går de fleste til apoteket og får hjelp hvis de blir syke. En av dem fortalte at hvis man går på besøk til en pasient som er innlagt på sykehus, må man betale 10 SDP for i det hele tatt å komme inn på sykehuset.

Alle de som jeg har snakket med sier at hver dag er en utfordring. De sier sudanske folk er snille og vennlige, men at de må passe seg for politi og sikkerhetsoffiserer som kan lage trøbbel. Flere politi og sikkerhetsvakter driver med fengsling og trusler om straff, og ber flyktingene om å betale penger for å slippe fri. De eritreiske flyktingene blir mobbet pga

nasjonalitet og religion. Hvis man er muslim har man det bedre enn om man er kristen fordi de fleste sudanere også er muslimer. For eksempel hvis du er en muslim med 5. klasse førerkort har du mulighet til å reise til Qatar og få jobb, men ikke hvis du er kristen.

Alle flyktningene har et felles mål. De håper en vakker dag at de kommer til å forlate Sudan og skal få et bedre liv i diaspora.

Bildene nedenfor er tatt i leiligheten til åtte enslige flyktninger.

Inngangspartiet til en ettroms leilighet

Denne personen er heldig som har en seng

Kjøkkenkroken i leiligheten

+

Taket er dekket med papp

Dusjkabinettet deles med naboer

“Dusjen” består av tilfraktet vann som helles på kroppen fra den blå bøtta

Ettersom det ikke finnes avløpsledning fra badet, samles det møkkete dusjvannet i bøtta og helles rett i gata utenfor bygningen etter bruk

Toalett

Nabolaget